

College Aruba financieel toezicht

Aan
De minister van Financiën en Overheidsorganisatie van Aruba

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon	Telefoonnummer
Nadya van Putten	+5999 4619081
Evirsa Carolina	
Datum	E-mail
11 september 2015	info@cft.cw
Ons kenmerk	Uw kenmerk
Cft 201500186	
Pagina	Bijlagen
1/5	-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de 2^e uitvoeringsrapportage 2015 Aruba

Geachte heer Bermudez,

Op 19 augustus 2015 heeft het College financieel toezicht de 2^e uitvoeringsrapportage 2015 ontvangen. Deze uitvoeringsrapportage geeft inzicht in de realisatiecijfers van het tweede kwartaal en de cumulatieve resultaten over de eerste helft van 2015. In de rapportage is rekening gehouden met de procedurele afspraken met het Cft en de bepalingen in de ontwerpversie van de op 27 augustus 2015 aangenomen Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft). Met de inwerkingtreding van de LAft is het tijdelijk financieel toezicht door het College Aruba financieel toezicht (CAft) wettelijk verankerd.

Artikel 17 lid 1 van de LAft schrijft voor dat de uitvoeringsrapportages ook aan de Staten moeten worden verzonden. Deze brief is omwille van de volledigheid van de informatievoorziening aan de Staten in afschrift aan de voorzitter van de Staten verstuurd.

Oordeel

Het CAft is van oordeel dat de uitvoeringsrapportage in voldoende mate een beeld schetst van de begrotingsrealisatie in het eerste halfjaar van 2015. De tweede uitvoeringsrapportage bevat meer kerncijfers dan die van het eerste kwartaal, wat verhelderend werkt. Op het gebied van de consolidatiemaatregelen schiet de tweede uitvoeringsrapportage echter tekort aangezien de verschafte informatie te summier is en niet voldoende toegelicht wordt. Daarnaast kunnen de resultaten van de consolidatiemaatregelen vanwege het verschil in opzet van beide uitvoeringsrapportages niet goed met elkaar vergeleken worden.

Het CAft heeft naderhand aanvullende informatie over de consolidatiemaatregelen ontvangen van Directie Financiën, maar verwacht dat deze informatie standaard in toekomstige uitvoeringsrapportages zal worden opgenomen. Het CAft ziet ook graag de verwachte realisatie voor de rest van het lopende jaar in de uitvoeringsrapportages, aangevuld met een toelichting over de wijze waarop verwachte tegenvallers in 2015 verwerkt worden in de meerjarenramingen van het Land (MRJ 2014-2018).

Uit de tweede uitvoeringsrapportage blijkt dat gedurende de eerste zes maanden van 2015 48% van de begroting is gerealiseerd. Het exploitatietekort tot en met juni 2015 bedraagt AWG 80 miljoen, oftewel 50% van hetgeen voor het hele jaar begroot is. De implementatie van de consolidatiemaatregelen vertoont vorderingen vergeleken met het eerste kwartaal van 2015, maar ligt met 47% nog altijd achter op schema. Het vellen van een definitief oordeel is echter lastig aangezien tot nu toe geen gedegen seizoensanalyse mogelijk is, en de kwaliteit van het financieel beheer – en daarmee van de volledigheid van de rapportages – nog te wensen overlaat. Enige voorzichtigheid bij de interpretatie van de uitputtingscijfers blijft dus geboden. Het CAft maakt zich zorgen over het achterblijven van de maatregelen op het gebied van personeel, met name in de categorieën 'Halvering arbeidscontractanten en natuurlijk verloop' en 'Hervorming APFA pensioenregeling'. Het CAft voorziet dat als de structurele groei van de uitgaven niet snel wordt teruggedrongen, het financieringstekort van 3,7% van het bbp in 2015 moeilijk haalbaar zal zijn. Derhalve doet het CAft de volgende aanbevelingen:

- 1. Bereid zowel uitgavenverlagende als inkomstenverhogende maatregelen voor om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen zodat de tekortnorm van 3,7% niet in het geding komt.*
- 2. Indien er nog geen traject is opgestart om de structurele groei van de uitgaven op korte termijn terug te dringen, moet dit zo spoedig mogelijk gedaan worden. Gebruik technische bijstand van Nederland om dit proces te bespoedigen.*
- 3. Draag er zorg voor dat toereikende voorbereidingen worden getroffen (politiek en juridisch) zodat inkomstenverhogende maatregelen, bijvoorbeeld een verhoging van de BAZV of de BBO, zonder oponthoud kunnen worden ingevoerd.*
- 4. Gebruik de resultaten van de self-assessment (nulmeting) om zo efficiënt en effectief mogelijk de nodige verbetering van het financieel beheer tot stand te brengen. Ook hierbij kan technische bijstand worden gebruikt om tijdverlies te voorkomen.*

Algemene dienst

De cijfers van de algemene dienst van Aruba laten zien dat in het eerste halfjaar van 2015 zowel aan de middelen- als de kostenkant 48% van de begroting is gerealiseerd; dat is 25% respectievelijk 23% vergeleken met het eerste kwartaal van het jaar. Net zoals in het eerste kwartaal van 2015 het geval was, lijkt de begrotingsuitvoering op schema te liggen. Het vellen van een definitief oordeel is echter lastig aangezien tot nu toe geen gedegen seizoensanalyse mogelijk is, en de kwaliteit van het financieel beheer nog te wensen overlaat. Enige voorzichtigheid bij het interpreteren van deze uitputtingscijfers blijft dus geboden. (Zie tabel 1 voor een overzicht van de realisatie op de algemene dienst in het eerste halfjaar van 2015.)

Tabel 1 Overzicht Algemene dienst januari-juni 2015 (in mln. AWG)

Algemene dienst	Realisatie H1 2014	Realisatie H1 2015	Begroting*	%
Middelen	555	557	1168	48
Kosten	805	637	-1327	48
Exploitatietekort	-251	-80	-159	50

*Bron: vastgestelde begroting 2015.

Vergeleken met de eerste helft van 2014 lijkt er een verbetering te zijn opgetreden in de overheidsfinanciën, aangezien het exploitatietekort gedaald is van AWG 251 miljoen tot AWG 80 miljoen. De voornaamste reden van deze daling is dat in het eerste halfjaar van 2015 de totale kosten met bijna 21% zijn gedaald ten opzichte van de eerste zes maanden van 2014. Deze terugval in de kosten werd echter voornamelijk veroorzaakt door het feit dat er tot begin mei 2015 geen vastgestelde begroting was. Op verschillende kostenposten was er sprake van onderbesteding, vooral in het geval van de post overwerkvergoeding. Het is van uiterst belang dat er streng op toe wordt gezien dat geen 'inhaal' van de onderbesteding optreedt, die alsnog zou leiden tot verslechtering van de realisatiecijfers in het tweede halfjaar. Op het gebied van middelen is in de eerste helft van 2015 een geringe groei van 0,5% geregistreerd vergeleken met dezelfde periode van 2014. De opbrengsten uit de Belastingheffing Algemene Ziektekosten Verzekering (BAZV), welke in december 2014 werd ingevoerd, lopen min of meer op schema. De totale BAZV ontvangsten in de eerste helft van 2015 bedroegen naar schatting AWG 27 miljoen. Deze opbrengsten komen volledig ten goede aan het Uitvoeringsorgaan AZV (UAZV).

Voortgang consolidatiemaatregelen

Uit de uitvoeringsrapportage kan worden geconcludeerd dat de implementatie van de consolidatiemiddelen vergeleken met het eerste kwartaal van 2015 wel gevorderd is maar nog steeds achter op schema ligt. Terwijl er in het eerste kwartaal sprake was van een realisatie van slechts 19% aan zowel de middelen- als de uitgavenkant, bedroeg de inboeking op het gebied van middelen en uitgaven per eind juni jl. 47%. De toegenomen realisatie aan de middelenkant was het gevolg van hogere opbrengsten in het kader van de maatregel 'Invorderingsactie' (52%). Aan de uitgavenkant is 46% gerealiseerd, ondermeer als gevolg van de daling van de landsbijdrage aan het UAZV na de introductie van de BAZV. De maatregelen op het gebied van personeelskosten lopen echter nog steeds fors achter op schema (36%). Dit is zorgbarend aangezien deze maatregelen ruim 30% van de totale target aan de uitgavenkant betreffen. Het CAft maakt zich met name zorgen over de achterstand in de categorieën 'Halvering arbeidscontractanten en natuurlijk verloop' en 'Hervorming APFA pensioenregeling'. Op het gebied van intensiveringen is de realisatie tot nu toe nihil gebleven; als deze worden meegerekend komt de algehele realisatie in de eerste helft van 2015 uit op 52%. (Zie tabel 2 voor een overzicht van de voortgang van de consolidatiemaatregelen.)

Tabel 2 Overzicht consolidatiemaatregelen eerste halfjaar 2015

	Realisatie (mln.)	Target (mln.)	%
Middelen	41	80	52
Uitgaven	-127	-276	46
Intensiveringen	0	31	0
Totaal Middelen + Uitgaven	168	356	47
Totaal Middelen + Uitgaven + Intensiveringen	168	325	52

Gezien de twijfels over de volledigheid van de uitvoeringsrapportage door de huidige kwaliteit van het financieel beheer, en de achterstand in de implementatie van de consolidatiemaatregelen, is het CAft van mening dat de tekortnorm van 3,7% in 2015 moeilijk haalbaar is. Het CAft adviseert derhalve dat zo spoedig mogelijk additionele uitgavenverhogende en inkomstenverlagende maatregelen worden genomen, om te voorkomen dat de tekortnorm in het geding komt.

Liquiditeitsplanning, financiering en schuld

Uit de in de tweede uitvoeringsrapportage opgenomen liquiditeitsplanning valt op te maken dat januari 2015 werd aangevangen met een beschikbaar kassaldo van ongeveer AWG 83 miljoen, en dat het jaar naar schatting zal worden afgesloten met een kassaldo van AWG 101 miljoen. Op basis van deze cijfers kan worden geconcludeerd dat de liquiditeitspositie van Aruba iets verbetert gedurende 2015. Voorzichtigheid is echter geboden bij de interpretatie van deze cijfers aangezien de liquiditeitsplanning op basis van (netto) kasstromen is opgesteld, waardoor de kassaldi niet volledig aansluiten met de op transactiebasis geregistreerde begrotingsrealisatie.

Volgens de vastgestelde begroting 2015 van Aruba bedraagt de totale financieringsbehoefte USD 165 miljoen. In mei 2015 is reeds USD 31 miljoen aangetrokken in de vorm van een binnenlandse lening. Voor het restant, USD 134 miljoen heeft Aruba begin juni jl. instemming van de RMR gekregen om een financieringsovereenkomst buiten het Koninkrijk aan te gaan. Het secretariaat heeft sindsdien vernomen dat voorshands slechts USD 85 miljoen op de Amerikaanse markt is geleend maar dat de lening tot USD 127 miljoen opgehoogd kan worden. Aruba heeft als gevolg hiervan haar financieringsbehoefte neerwaarts bijgesteld van USD 134 miljoen naar USD 127 miljoen door enkele verplichtingen vooruit te schuiven naar 2016. Het nog niet geleende bedrag van USD 42 miljoen zal later dit jaar worden aangetrokken.

De schuld cijfers uit de uitvoeringsrapportage geven aan dat de schuldquote van Aruba gedaald is van 81,4% (AWG 3.882 miljard) per eind 2014, naar 78,4% per eind juni 2015.¹ Deze verbetering van de schuldquote is enerzijds toe te schrijven aan een daling in voornamelijk de buitenlandse component van de overheidsschuld van Aruba (met AWG 41 miljoen), en anderzijds aan het naar schatting toegenomen bbp gedurende het eerste halfjaar van 2015.

¹ De schatting van het bbp van Aruba per eind juni is gebaseerd op 50% van de verwachte nominale economische groei in 2015.

Financieel beheer

Begin juli jl. heeft Aruba conform het advies van het Cft een Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) self-assessment (nulmeting) uitgevoerd. Tijdens de self-assessment is gebruik gemaakt van PEFA vragenlijsten, individuele follow-up gesprekken en workshops, en was de focus op het vaststellen van de actuele stand van zaken van het financieel beheer. Aruba geeft aan dat het uiteindelijke doel is een adequaat financieel beheer te realiseren. Op korte termijn zijn de resultaten van de self-assessment ook bruikbaar om die gebieden te identificeren waar technische bijstand het meest nodig is. De zes deelgebieden binnen het financieel beheer van Aruba waarin het scoren van de PEFA indicatoren werd uitgevoerd zijn:

1. Betrouwbaarheid van de begroting
2. Volledigheid en transparantie van de begroting
3. Beleidsmatigheid tijdens het begrotingsproces
4. Zorgvuldigheid en interne beheersing van de begrotingsuitvoering
5. Administratie, vastlegging en verslaggeving
6. Extern toezicht inclusief corporate governance

De preliminaire score van de self-assessment (42%) laat zien dat het financieel beheer van Aruba nog niet op orde is. Het door Aruba op te stellen verbeterplan (roadmap 2018) zal richting moeten geven aan de nodige verbeteringen van het financieel beheer. Het CAft zal toezien op dit proces, en is bereid waar nodig Aruba van advies te voorzien.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De Directeur van het ministerie van Financiën en Overheidsorganisatie van Aruba
De voorzitter van de Staten